

Robert C. Castel: Az utolsó téli hadjárat Ukrajnában?

2025 október 20. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

Kérdés, milyen meglepetésekkel fog szolgálni az el?ttünk álló orosz bombázókampany.

Az orosz–ukrán háború frontvonalai továbbra is ugyanazt az utolérhetetlen unalmat produkálják, mint Wagner

Parsifalja vagy Proust kutakodása valamiféle eltűnt idő nyomában. Mindez remek alkalmat ad arra, hogy a tekintetünket a levegő és a közlegő tél felé emelve elgondolkodjunk mindazon, ami a hadviselésnek ebben a dimenziójában történt a háború kezdete óta. Továbbá, ami nem kevésbé fontos, a háború első három téli hadjáratát kielemezve forgatókönyveket állíthatunk fel az eltűnt álló 2025–2026-os bombázókampánnyal kapcsolatban.

Ahogy erre már a korábbi elemzéseimben is kitértem, az oroszok téli hadjáratai az ukrán energia-infrastruktúra ellen ugyanazon a jól ismert koncepció keretrendszeren belül zajlottak le, amit a stratégiai légi hadviselés klasszikusaitól, Douhetől, Trenchardtól, Mitchelltől stb. tanultunk. Az alapötlet igen egyszerű, a frontvonalakat függőlegesen átkarolva közvetlen csapást mérni, nem az ellenfél csapataira, hanem a háborút fenntartó fizikai és morális alapozásra. Mivel pedig ezek az alapkövek nem teremtettek egyenlőnek, a legbölcsebb dolog azokat venni célba, amik ebben a rendszerben a clausewitzi súlypontokat képezik.

Az orosz győzelmi elmélet szerint a legfontosabb ilyen súlypontot Ukrajna energia-infrastruktúrája képezi, és ennek a pusztítása aránytalanul nagy hatást gyakorol majd az ukránok kalkulására a háború folytatásával kapcsolatban. Ezt az elméletet ültette át gyakorlatba az orosz hadvezetés nem sokkal a háború kitörése után, és minden alapunk megvan azt feltételezni, hogy ez a szál végigkíséri majd a háború egész menetét.

A három egymást követő téli bombázókampány, a 2022–2023-as, a 2023–2024-es, továbbá a 2024–2025-ös, három igen fontos esettanulmányt képez a háború elemzési számára. Az esetek közötti különbségektől tükröződik adaptációs és innovációs folyamatok, a két hadviselő fél többéves koevolúciója pedig felvázolja azokat a trendeket, illetve ellentrendeket, amiket az eltűnt álló negyedik téli légi hadjáratban látni fogunk.

A kérdés, amit ezen elemzés keretei között megpróbálok megválaszolni, kettős. Egy: milyen meglepetésekkel fog szolgálni az eltűnt álló orosz bombázókampány, és kettő: mik a feltételei annak, hogy Ukrajna túlélje a háború negyedik telét is?

De még mielőtt ezeket a kérdéseket megválaszolnánk, érdemes röviden végigfutni a három esettanulmányon, beazonosítva a gyakorlatba ültetett stratégiákat, a felhasznált haditechnikát és az ezekre adott ukrán válaszlevegéseket.

A 2022–2023-as orosz stratégiai bombázókampány alap gondolata a lélektani sokk és a fizikai szaturáció elérése volt. A támadások célpontjaiként az általános energiainfrastruktúra-célpontokon kívül az ukrán logisztikát, különösen a vasutat és az ukrán ipart határozták meg. A célpontok között szerepelt még az elektromos áram termelése, továbbá a transzformátorállomások is. A vasút terén a villamos vontatás támadása a terhet a dízelvontatásra hárította, ami létfontosságú üzemanyagot vont el a fronton harcoló harcjárművektől. A támadásokat nagy, az egész ország területére kiterjedő hullámokként ütemezték, és a kevert eszközparkkal, cirkáló (Kh–101/555, Kalibr) és ballisztikus rakéták (Iszkander), továbbá a Sahed drónsaláddhoz tartozó eszközökkel hajtották végre.

Ukrajna válaszként a tervezett áramszüneteket, a hálózat gyors javítását, a lassan érkező nyugati légvédelmi eszközök hadrendbe állítását (Iris-T, később Patriot) és az ukrán elektromos hálózatnak az európaiba való integrálását alkalmazta. Az első orosz téli bombázóhadjárat súlyos nehézségeket okozott, de se a háború fizikai alapjait, se az általános morált nem sikerült megroppantania. Hogy Oroszország mennyire került közel ezeknek a céloknak a megvalósításához, azzal kapcsolatban még mindig komoly vita folyik a szakértők között.

A második, 2023–2024-es orosz bombázókampány racionálját úgy lehetne meghatározni, hogy „a kijavíthatóból az irreverzibilis” felé. A mód, amivel az oroszok ezt a minőségi ugrást megpróbálták elérni, az a folyamatos nyomás fenntartása és a csapások pontosságának a növelése volt. A támadóhullámok száma visszaesett, ugyanakkor ezek jelentősen koncentráltabbá váltak. A kiválasztott célpontok pusztítását magasabb telítettséggel és folyamatos újratámadással kívánták irreverzibilissé tenni. Ukrajna erre egy jobban rétegelt légvédelmi rendszerrel (a korábbiakat NASAMS és SAMP/T egységek egészítették ki) és a kárelhárítás hatékonyabbá tételével válaszoltak. A források eltérnek az okozott kár mértékével és az energiatermelésben mutatkozó kieséssel kapcsolatban.

A harmadik, 2024–2025-ös bombázókampany az eddiginél jóval nagyobb hangsúlyt helyezett a gázinfrastruktúra és a fűtést biztosító rendszerek pusztítására, ugyanakkor fenntartotta a korábban támadott gócokra gyakorolt nyomást is. A támadóhullámokban részt vevő vegyes eszközpark jelentősen megnövekedett. Különösen igaz ez az új oroszországi üzemekben gyártott Sahed típusú drónokra. A támadások az eddiginél nagyobb mélységűek voltak, érintve Ukrajna középső, illetve nyugati megyéit is.

Egyértelműen észlelhető volt az is, hogy Oroszország a támadásait a legkedvezőbb meteorológiai „ablakok” kihasználásával indította útnak. Ukrajna légvédelmi rendszere jelentősen bővült ez alatt az időszak alatt, és ha hihetünk a hivatalos statisztikáknak, akkor a hatékonysági mutatók is jelentősen javultak. Növekvő hangsúlyt helyeztek a célpontok passzív védelmének a megerősítésére is, védőfalak és kupolák kiépítésével. Az EU-ból érkező eszközöknek köszönhetően az áramtermelés is decentralizáltabbá vált.

Mindezt elmondva felvetődik a kérdés, hogy mi várható az elöttünk álló 2025–2026-os tél folyamán.

Az orosz oldalon a legjelentősebb változás a dróntermelés exponenciális növelése és új, elektrooptikai rendszerekkel irányított, precíziós csapások végrehajtására alkalmas stratégiai drónok megjelenése volt. A legfontosabb ismeretlen mennyiség a haditechnika terén a ballisztikus rakéták gyártási adatai, továbbá a kérdés, hogy sikerült-e Oroszországnak az évek folyamán egy olyan stratégiai tartalékot képezni ezekből a nehezen elhárítható eszközökből, amivel döntően befolyásolni tudja majd az „energiacsaták” kimenetelét.

Hogy mik lesznek az oroszok által alkalmazott stratégiák, azzal kapcsolatban csak találgatni tudunk. A forgatókönyvek a stratégiai türelemről a folyamatos, változatlan intenzitású nyomáson át a hatalmas volumenű „lefejező csapások” alkalmazásáig terjednek. Az sem kizárt, hogy ezen a téren jelentős adaptációs lépéseket fogunk látni a kialakuló operatív helyzetnek megfelelően. Lehetséges továbbá, hogy a teljes ukrán energiarendszer erodálása helyett az oroszok a rendszer darabokra szabdalását, illetve egy szűk célpontterület aránytalan méretű túlterhelését tervezik. Ami a célpontok típusait illeti, valószínűleg a gáztermelés, illetve -szállítás, továbbá az energia-infrastruktúra gócpontjai fogják adni a célpontok döntő többségét.

Ahhoz, hogy Ukrajna a negyedik téli hadjáratát is átvészelje, a következő szükséges feltételeknek kell megvalósulnia.

Az első és talán a legfontosabb ilyen feltétel az egy az előbbiekhöz hasonló enyhe tél. A második feltétel a nyugatról érkező légvédelmi eszközök akadálytalan áramlása, különös tekintettel a drónok és a ballisztikus rakéták elleni védelemre.

A lengyel drónfiaskó és az iráni ballisztikus rakéták sikerei a tizenkét napos háború utolsó napjaiban azonban arra engednek következtetni, hogy a Nyugatnak nincsenek tökéletes válaszai erre a két kihívásra.

A harmadik feltétel Ukrajna képessége arra, hogy gyorsabban állítsa helyre az okozott károkat, mint ahogy azokat az oroszok kreálni tudják.

Az orosz dróntermelés ugrásszerű növekedésével az eddig fennálló kényes egyensúly könnyen felborulhat. Végül, de nem utolsósorban Ukrajnának biztosítania kell a nyugatról érkező energiaimportot. Ez sokkal inkább az ukrán diplomácia, mint az ukrán fegyveres erő próbája lesz.

A háború első három évében Oroszországnak nem sikerült Téli tábornokot a maga oldalára állítania, pontosabban az általa nyújtott támogatás meglehetősen mérsékelt volt. A stratégiai bombázás újra csalódást okozott a híveinek, mivel nem sikerült a harcterek megkerülésével döntést kiereszokolnia a háborúban.

Ugyanakkor a drónok esete bizonyítja, hogy bizonyos haditechnikák vagy harcelfjárások csupán évtizedekkel a bevezetésük után válnak kiforrott, a háborúk sorsát döntően befolyásoló tényezőkké.

Tehát nem lehet kizárni a lehetőséget annak, hogy a konvencionális eszközökkel végrehajtott stratégiai bombázás több mint száz évvel az II. dominio dell'aria megjelenése után válik végre gyakorúvá.

Robert C. Castel

A szerző az Alapjogokért Központ biztonságpolitikai szakértője, lapunk főmunkatársa

www.magyar nemzet.hu

Ajánló